

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Маріупольський державний університет
Освітня програма	39537 Міжнародні економічні відносини
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Маріупольський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39537
Назва ОП	Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Опалько Вікторія Вікторівна, Коняєва Єлизавета Григорівна, Данкевич Віталій Євгенович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	12.05.2021 р. – 14.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://mdu.in.ua/index/akreditacija/o-297>

Програма візиту експертної групи <http://mdu.in.ua/index/akreditacija/o-297>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії) за спеціальністю 292 “Міжнародні економічні відносини”, що реалізується в Маріупольському державному університеті має чітко сформульовану мету та цілі. Цілі освітньої програми сформульовані повною мірою відображають мету та стратегію Маріупольського державного університету (http://mdu.in.ua/Dokumenty/strategia/strategija_2021-2025.pdf). Унікальність ОП також досягається за рахунок врахування досвіду провідних вітчизняних та зарубіжних ЗВО у контексті реалізації програм підготовки науково-педагогічних кадрів у сфері міжнародних економічних відносин, що відповідає стратегії закладу вищої освіти. ЕГ також звертає увагу на особливі умови провадження освітньої діяльності у Маріупольському державному університеті та на ОП “Міжнародні економічні відносини” зокрема, що територіально знаходиться за 20 км від зони бойових дій та виконує стратегічну місію для держави - забезпечує відновлення українського Донбасу як у сфері вищої освіти, так і опосередковано через фахівців різних галузей економіки, які є випускниками ЗВО. ОП “Міжнародні економічні відносини” та навчальний план передбачають здійснення практичної підготовки, що дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Налагоджена співпраця з роботодавцями підтверджується широким їх залученням до удосконалення ОП “Міжнародні економічні відносини”. Організація освітнього процесу у МДУ також сприяє формуванню soft skills у здобувачів вищої освіти третього рівня під час навчання (навички мовної комунікації, лідерства, вміння працювати в команді, здатність логічно і системно мислити тощо) та у процесі участі у конференціях, проєктах, залучення до роботи у Раді молодих вчених тощо. Завдяки наявному матеріально-технічному забезпеченню у ЗВО створені умови для соціальної, психологічної та інформаційної підтримки. Позитивним є наявний практичний досвід роботи НПП у різноманітних організаціях та структурах, що підтверджено словами роботодавців під час відповідної фокус зустрічі. Використані аббревіатури: НПП – науково-педагогічний працівник, ЕГ – експертна група, ОП – освітньо-наукова програма, ОК – освітні компоненти, ПРН – програмні результати навчання.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- Цілі ОП “Міжнародні економічні відносини” відповідають стратегії МДУ, а також стратегії розвитку м. Маріуполь. При формуванні цілей враховуються безпекові питання, необхідність модернізації та інтернаціоналізації освітньої діяльності, що є актуальним для даного регіону у контексті налагодження міжнародної співпраці з іноземними партнерами.
- Організація освітнього процесу у МДУ сприяє формуванню soft skills у здобувачів вищої освіти третього рівня під час навчання та у процесі участі у конференціях, проєктах, залученні до роботи у Раді молодих вчених тощо.
- ЗВО регулярно здійснює моніторинг фактичного навантаження аспірантів на ОП МЕВ шляхом систематичного опитування та анкетування (2 рази на рік).
- Правила прийому, зрозумілі та прозорі, викладені на сайті ЗВО та не мають жодних дискримінацій.
- НПП використовують методи активного навчання (інтерактивні заняття, тренінги, дискусійні клуби, ділові ігри).
- На сайті ЗВО розроблено опитування, де здобувачі мають можливість оцінювати методи та засоби викладання кожного НПП анонімно.
- Наявний практичний досвід роботи НПП у різноманітних організаціях та структурах, що підтверджено словами здобувачів під час відповідної фокус зустрічі.
- Якісно продумана, дієва стратегія стимулювання професійної активності та професійного розвитку НПП.
- Постійне та систематичне підвищення кваліфікації НПП у вітчизняних та іноземних ЗВО, засобами неформальної освіти та під час міжнародних стажувань.
- Висока обізнаність здобувачів вищої освіти стосовно своїх прав та обов'язків.
- Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю. Наукова діяльність аспірантів відповідає напрямкам досліджень їх наукових керівників.
- Проведення щорічних науково-практичних конференцій за спеціальністю. Наявність власного спеціалізованого наукового видання “Вісник Маріупольського державного університету. Серія: економіка”.
- Висока кореляція наукових праць аспірантів та їх наукових керівників. Високі потенційні можливості у ЗВО щодо захисту дисертаційних робіт аспірантів в одноразових спецрадах.
- Інфраструктура університету відповідає загальній концепції міста Маріуполь щодо безпекового питання, створені всі необхідні умови для навчання та проведення наукових досліджень з урахуванням сучасних внутрішніх та глобальних викликів.
- В аудиторіях належним чином облаштовані робочі місця, які забезпечені новітніми технічними засобами, що дозволяє проводити сучасні дослідження.
- В університеті для дотримання правил етики та моральних цінностей запроваджено скриньки довіри, куди здобувачі вищої освіти можуть писати свої пропозиції та виявляти факти недотримання етичної поведінки.
- ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відсутність чітко прописаного взаємозв'язку між місією університету та ОП у наявних нормативних документах. Рекомендації: У внутрішніх нормативних документах ЗВО чітко прописати місію з урахуванням внутрішніх та зовнішніх чинників впливу. Відобразити взаємозв'язок між місією університету та ОП у наявних нормативних документах. У ОП, яка має міжнародний аспект, не запроваджено англійських курсів. Рекомендації: З метою удосконалення програми та посилення міжнародної специфіки переглянути можливість викладання 1-2 дисциплін англійською мовою. Дотичність дисциплін вибіркового блоку не повністю забезпечує сферу дисертаційних досліджень аспірантів. Рекомендації: розширити перелік дисциплін індивідуальної траєкторії та внести до Каталогу елективних дисциплін такі, що пов'язані з економічною безпекою з метою дотичності до тем наукових досліджень. Для економіко-математичної обробки інформації аспірантами використовується базове програмне забезпечення Статистика, яке має обмежені можливості. Водночас, враховуючи сучасні наукові тенденції економічних досліджень необхідним є застосування спеціалізованих програм для обробки масивів даних, таких як R, Stata тощо.

Рекомендації: Придбати, або застосовувати безкоштовні демо версії, спеціалізованого ліцензійного програмного забезпечення для здійснення обробки великих масивів даних при підготовці аналітичної частини дисертаційного дослідження аспірантами. Робочі програми оприлюднені лише в системі дистанційного навчання із застосуванням можливостей платформи MOODLE. Рекомендації: Оприлюднити на сайті робочі програми (їх опис та зміст), а також анотації та силабуси до кожної з ОК. В робочих програмах відсутня інформація щодо академічної доброчесності. Рекомендації: Доповнити робочі програми, силабуси чи анотації інформацією щодо академічної доброчесності, щоб здобувач мав додаткову можливість ознайомитися із її принципами. Тематика двох аспірантів не є повністю дотичною до назви дисертаційних досліджень відповідно до каталогу елективних освітніх компонентів ОНП. Рекомендації: Розширити перелік вибіркових ОК, які є дотичними до тематик аспірантів власними силами ЗВО або запровадити практику викладання дотичних дисциплін у співпраці з іншими ЗВО (науковими установами) в межах відповідних договорів. Університет фінансово не мотивує аспірантів до публікацій у видавництвах Scopus, Web of Science. Рекомендації: Розробити систему мотивації для аспірантів на предмет публікацій у провідних міжнародних виданнях, враховуючи високі фінансові витрати щодо таких, особливо в українських реаліях.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми сформульовані чітко та повною мірою відображають мету та стратегію Маріупольського державного університету (http://mdu.in.ua/Dokumenty/strategia/strategija_2021-2025.pdf). Цілі ОНП орієнтовані на підготовку конкурентоспроможних науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, які на основі глибокого переосмислення наявних і створення нових комплексних знань здатні розв'язувати актуальні проблеми дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності у сфері міжнародних економічних відносин та відображувати їх у власному оригінальному науковому дослідженні. Цілі ОНП враховують галузеві особливості міжнародних бізнес-одиниць у регіональному, національному та світовому економічному просторі. Вищезазначене дозволяє забезпечити унікальність ОНП. Унікальність ОНП також досягається за рахунок врахування досвіду провідних вітчизняних та зарубіжних ЗВО у контексті реалізації програм підготовки науково-педагогічних кадрів у сфері міжнародних економічних відносин, що відповідає стратегії закладу вищої освіти. Водночас, чітко прописаної місії університету у поданих закладом нормативних документах Експертній групі знайти не вдалося, хоча вона й прописана на стартовій сторінці офіційного сайту (<http://mdu.in.ua/>) та корелює з цілями ОНП у частині реалізації євроінтеграційних прагнень Української держави через забезпечення зміцнення науково-освітнього та інноваційного потенціалу країни. Крім того під час зустрічі з адміністрацією ЗВО ректор університету наголосив на важливій місії університету державного значення у контексті реінтеграції окупованих територій та відновлення українського Донбасу, що на ОНП відображається у тематиці дисертаційних робіт аспірантів, зокрема у дослідженні різних аспектів економічної безпеки держави (Карпенко О.І., Федоров Е.В.).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Експертна група засвідчує, що цілі освітньої програми та програмні результати навчання враховують пропозиції усіх груп стейкхолдерів: здобувачів (у частині освітніх компонент), роботодавців - як під час проведення наукових заходів (<http://surl.li/rhkc>; <http://surl.li/rhkd>; <http://surl.li/rhkk>), так і у ході спеціально розроблених опитувань; вітчизняної та іноземної академічної спільноти при проведенні круглих столів, науково-методичних семінарів, рецензуванні ОНП (<http://surl.li/rhkc>; <http://surl.li/rhkk>); потенційних роботодавців – представників наукових установ (Інституту економіки та прогнозування НАН України), професійних спільнот (аналітичного центру економіко-правових досліджень і прогнозування Федерації роботодавців, ТПП у м. Маріуполі), органів місцевого самоврядування (Маріупольської міської ради), підприємств та установ (відділення ПАТ «Перший український міжнародний банк» у м. Маріуполі). Процес комунікації зі стейкхолдерами є безперервним і відбувається не лише у ході обговорення проекту ОНП, але і під час проведення різних наукових заходів до яких долучаються стейкхолдери. Вищезазначене підтверджується протоколами відповідних засідань кафедри та було озвучено стейкхолдерами під час фокус-групи з ними. Під час бесіди з гарантом та зустрічі із аспірантами, ЕГ було встановлено, що деякі ОК були рекомендовані безпосередньо аспірантами, а саме: за рекомендацією Зайковського Олега до ОНП були введені такі дисципліни, як “Педагогіка вищої школи” та “Ділова українська мова. Підтвердження даного факту знаходимо у витягах з методичних семінарів, які додатково надані на запит ЕГ. Також під час зустрічей з фокус-групами (з

адміністративним персоналом та представниками допоміжних підрозділів і роботодавців) щодо цілей, змістовного наповнення освітньо-наукової програми МЕН та її удосконалення, була озвучена рекомендація щодо запровадження англійських курсів, враховуючи міжнародний аспект ОНП та виклики сучасності. ЕГ буде рекомендувати посилити ОНП англійськими ОК, зважаючи на те, що ОНП орієнтована на міжнародну діяльність. Потенційно ЗВО має такі можливості, на підставі розробленої “Концепції розвитку англійської мови у Маріупольському державному університеті”, яка затверджена Вченою радою МДУ від 31.03.2021 (протокол № 9).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Маріупольський державний університет виступає єдиним закладом вищої освіти на Південному Сході України, який здійснює підготовку докторів філософії з міжнародних економічних відносин. Закладом вищої освіти здійснюється систематичний моніторинг аналогічних та суміжних ОНП інших ЗВО (в тому числі й іноземних), динаміки розвитку ринку праці, основні тенденції чого відображені як у цілях та програмних результатах ОНП, так і в змісті її освітніх компонент. Доказом того є низка укладених договорів про співпрацю як з вітчизняними, так і іноземними ЗВО (скан-копії яких надані на запит ЕГ), а також сертифікати підвищення кваліфікації НПП (Павленко О.Г., Задорожна-Княгницька Л.В., Захарова О.В. та ін.) у межах ОК, які вони забезпечують. Експертна група відзначає, що закладом вищої освіти особлива увага приділяється регіональним безпековим питанням, що, відповідно, відображено у тематиці дисертаційних досліджень здобувачів та опублікованих працях. Налагоджена співпраця з різними групами роботодавців, дозволяє відслідковувати сучасні тренди на ринку праці та відображати їх у змісті ОК, що було відмічено під час аналізу науково-методичного забезпечення дисциплін.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарти вищої освіти за спеціальністю міжнародні економічні відносини для третього освітньо-наукового рівня ВО відсутні. Але варто зазначити, що програмні результати навчання, які вказані в ОНП цілком відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для восьмого кваліфікаційного рівня за наступними дескрипторами: знання (концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності) – РН1, РН6, РН7, РН9, РН10, РН15, РН16; уміння (спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей) – РН1, РН2, РН3, РН6, РН7, РН8, РН11, РН12, РН13; комунікація (вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях) – РН4, РН5, РН10, РН14, РН17, РН18; автономність і відповідальність (демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення) – РН5, РН14, РН17, РН18. Вищезазначене відображено у відомостях самозвіту та підтверджено гарантом ОНП під час фокус-групи.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Цілі ОНП “Міжнародні економічні відносини” відповідають стратегії МДУ, а також стратегії розвитку м. Маріуполь. При їх формулюванні врахована необхідність врахування безпекового питання, що є актуальним для даного регіону. 2. При формуванні цілей ОНП врахована необхідність модернізації та інтернаціоналізації освітньої діяльності ЗВО з метою розвитку міжнародної співпраці України з іноземними партнерами. 3. Залучення роботодавців до формування цілей та програмних результатів ОНП “Міжнародні економічні відносини” у 2019-2020 р. 4. Врахування безпекових питань, регіонального контексту промислового розвитку, сучасної специфіки ринку праці, а також особливостей ведення міжнародними компаніями бізнес діяльності в східному регіоні зумовило формування власних програмних результатів навчання на ОНП “Міжнародні економічні відносини”, що доповнило базові програмні результати.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Відсутність чітко прописаного взаємозв'язку між місією університету та ОНП у наявних нормативних документах. Рекомендації: У внутрішніх нормативних документах ЗВО чітко прописати місію з урахуванням внутрішніх та зовнішніх чинників впливу. Відобразити взаємозв'язок між місією університету та ОНП у наявних нормативних документах. 2. У ОНП, яка має міжнародний аспект, не запроваджено англomовних курсів. Рекомендації: З метою удосконалення програми та посилення міжнародної специфіки переглянути можливість викладання 1-2 дисциплін англійською мовою. 3. На освітній програмі навчається невелика кількість здобувачів, є тенденція до їх зменшення. Рекомендації: Оскільки в закладі освіти навчаються 300 іноземних здобувачів на першому бакалаврському та другому магістерському рівнях, ЕГ рекомендує розширити освітню діяльність за даною ОНП за рахунок навчання іноземних аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» загалом відповідає критерію 1, виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналіз ОНП та її освітніх компонентів свідчить про те, що програма регулярно переглядається та удосконалюється, з моменту відкриття програми її зміст переглядався тричі: у 2016; 2019 та 2020 рр. (<http://mdu.in.ua/index/onp/o-293>). ЕГ ознайомилася із затвердженими навчальними планами (заочної форми навчання, оскільки усі аспіранти на даній ОНП є заочниками) 2017 р; 2019 та 2020 рр. та встановила, що обсяг ОНП третього рівня вищої освіти «Міжнародні економічні відносини» у Маріупольському державному університеті становить 48 кредитів (у кредитах ЄКТС), з них 12 кредитів (25% від загального обсягу навчального навантаження) відведено на дисципліни індивідуальної траєкторії, що відповідає вимогам ЗУ «Про вищу освіту» (ст. 5) та Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 р. (зі змінами 2019 р.). Обсяг складових освітньо-наукової програми (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей розподілений таким чином: освітня складова, що формує глибинні знання зі спеціальності - 22 кредити; освітня складова, що забезпечує загальнонаукові (філософські) компетентності - 6 кредитів; освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника - 10 кредитів; освітня складова з набуття мовних компетентностей з іноземної мови - 6 кредитів. На практичну підготовку відводиться - 4 кредити.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз структурно-логічної схеми ОНП та ознайомлення з особливостями її побудови під час зустрічі з гарантом і представниками академічної спільноти дозволяє зробити висновок про те, що у змісті ОНП загалом простежується логічна взаємопослідовність освітніх компонентів, що створює передумови для забезпечення якісних програмних результатів навчання та наукових досягнень у дисертаційних дослідженнях. Освітні компоненти (навчальні дисципліни та науково-дослідна/аспірантська практика), які включені у ОНП, були обговорені з аспірантами та роботодавцями, внаслідок чого ОНП переглядалася тричі: у 2017 р. (у зв'язку з формальними ознаками ОНП); 2019 р. (були враховані рекомендації МОНУ) та 2020 р. (внесено інтегральні компетентності, посилені мовна складова). ОНП забезпечує 4 компетентності у таких пропорціях: глибинні знання зі спеціальності (враховуючи вибіркові дисципліни) - 17 кредитів ЄКТС; загально-філософські компетентності - 10 кредитів; універсальні навички дослідника - 12 кредитів; здобуття мовних компетентностей - 9 кредитів. Структура ОНП є логічною, має основи практичної підготовки, що дозволяє досягти заявлених цілей. Узагальнюючи результати проведених зустрічей, ЕГ рекомендує з метою удосконалення програми та посилення міжнародної специфіки програми переглянути можливість викладання 1-2 дисциплін англійською мовою, а також залучати до проведення занять викладачів-практиків.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Проаналізувавши ОНП «Міжнародні економічні відносини» щодо її змістовного наповнення, ЕГ дійшла висновку, що предметна сфера навчання та відповідні професійні компетентності можуть бути забезпечені при умові одночасного освоєння ОК обов'язкового та вибіркового блоків. До дисциплін, що забезпечують предметну сферу (включаючи вибіркові ОК, що обирали аспіранти) належать: “Глобалізаційний дискурс”, “Транснаціоналізація світової економіки”, “Міжнародний менеджмент”, “Глобальні проблеми світового господарства”. Така ситуація може бути цілком аргументована, зважаючи на дотичність вибіркового блоку дисциплін професійної підготовки до тематики наукового дослідження аспірантів та поглиблення знань з предметної області.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

На підставі аналізу ОНП «МЕВ» та навчальних планів, ЕГ може підтвердити забезпечення реалізації індивідуальної траєкторії здобувачами вищої освіти. Обсяг дисциплін вибіркового блоку складає 25%, що відповідає вимогам Закону України “Про вищу освіту” (статті 62, п. 15). Здобувач робить вибір дисциплін індивідуальної траєкторії керуючись принципами дотичності обраних дисциплін науковій проблематиці здобувача. Перелік дисциплін вибіркового блоку у ЗВО здійснюється аспірантами з каталогу елективних дисциплін циклу професійної підготовки (<http://surl.li/rkme>), оновлений у 2020 році, що регламентується Положенням “Про вибіркові дисципліни” (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_vibirkovi_disciplini_100620.pdf), де визначено загальні підходи до формування варіативної частини освітніх програм та порядок вибору здобувачами навчальних дисциплін з каталогу. Каталог містить анотований перелік елективних дисциплін циклу професійної підготовки для здобувачів вищої освіти освітньо-професійних та освітньо-наукових програм спеціальностей 051 «Економіка» та 292 «Міжнародні економічні відносини» на першому, другому та третьому рівнях вищої освіти з метою формування індивідуальної траєкторії навчання. Аспірант обирає дисципліну з каталогу, дотичну до його дослідження, потім пише особисту заяву щодо обраного ОК (у даній ОНП вибірково є 3 дисципліни у 3 семестрі). Проте 2 аспіранти (Карпенко О.І., Федоров Е.В.) обрали теми дисертаційної роботи, що пов'язані з економічною безпекою, але таку дисципліну, як Зовнішньоекономічна безпека у переліку не передбачено. Рекомендуємо розширити перелік вибіркового блоку дисциплін та внести корективи, оскільки існуючий каталог не надає можливості всім аспірантам вибрати дисципліну, дотичну до його наукової теми. Обрані дисципліни включаються до Індивідуального навчального плану на відповідний навчальний рік. Такі види індивідуальної траєкторії, як компенсаційні курси та факультативи на ОНП МЕФ не застосовували, оскільки не виникало такої потреби у здобувачів вищої освіти. В цілому здобувачі третього (наукового) рівня вищої освіти за ОНП «Міжнародні економічні відносини» мають вибір індивідуальної траєкторії та необхідні умови для реалізації їхнього права на вибір навчальних дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка аспірантів є обов'язковим освітнім компонентом, що відображено в ОНП «Міжнародні економічні відносини» та навчальних планах. Практичні навички за ОНП МЕВ у Маріупольському державному університеті забезпечуються шляхом проходження ними науково-дослідної/асистентської практики (на вибір аспіранта), а також під час виконанням наукової складової (проведення наукових досліджень). Тривалість практичної підготовки становить 120 годин або 4 кредитів ECTS, здійснюється у 4 семестрі (протягом 4 тижнів). У ході опитування фокус-груп зі здобувачами вищої освіти та гарантом програми було з'ясовано, що усі аспіранти обрали науково-дослідну практику. Метою науково-дослідної практики є розвиток і поглиблення професійних навичок та компетенцій здійснення самостійної науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем. Основною базою проходження науково-дослідної практики є кафедра економіки та міжнародних економічних відносин МДУ. Також МДУ активно співпрацює з роботодавцями (зокрема, Орехова Т.В., Донецький національний університет імені Василя Стуса, м.Вінниця; Борзенко О.О., “Інститут економіки та прогнозування” НАН України; Резнікова Н.В., Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Панченко В.Г., директор аналітичного центру економіко-правових досліджень і прогнозування Федерації роботодавців та ін.) на підставі договорів, партнерських відносин та міжособистісних зв'язків. Результатом науково-дослідної практики є написання наукової статті (або розділу колективної монографії) та оформлення звітної документації про проходження науково-дослідної практики. Під час співбесіди з аспірантами, адміністрацією ЗВО та гарантом ЕГ з'ясувала, що аспіранти за результатами практики обов'язково подають статті до Віснику Маріупольського державного університету: серія економіка (фахове видання). Усі аспіранти ОНП МЕВ мають публікації у фахових виданнях та розділи у монографіях, тому можна вважати науково-дослідну практику, яку запроваджено у МДУ ефективною. Також практична підготовка аспірантів реалізується через проведення самостійного наукового дослідження відповідно до теми дисертації, участь у виконанні наукових тем кафедри економіки та міжнародних економічних відносин.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Представники різних фокус-груп (гарант, науково-педагогічні працівники, аспіранти, а також представники академічної спільноти під час відкритої зустрічі) запевнили, що ЗВО створює усі можливості для розвитку soft skills (навички соціальної комунікації, лідерства, самоменеджменту, вміння працювати в команді тощо). На даній ОНП сформовано дисципліни, які забезпечують набуття соціальних навичок, а саме: “Ділова українська мова”, “Наукова комунікація іноземною мовою”, “Педагогіка вищої школи”, “Спеціальні методи економічних досліджень” та ін. Науково-педагогічні працівники у ході зустрічі детально розповіли, що soft skills формується на даній ОНП під час проведення лекційних, практичних занять та за постійного контакту з науковим керівником (ділові ігри, тренінги, дебати, лекції-конференції, презентація навчальних та наукових результатів, виступ на конференції тощо). Зокрема, на зустрічі із НПП та зі слів аспірантів, підвищення рівня мовної грамотності, комунікативної компетентності аспірантів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового стилів української мови формується під час вивчення дисципліни “Ділова українська мова”; здатність працювати в команді дослідників, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, сповідуючи та дотримуючись принципів наукової етики під час опанування дисципліни “Педагогіка вищої школи”; здатність організовувати та планувати науково-дослідну роботу за допомогою ефективного використання ІКТ, володіння основами експертно-аналітичної діяльності і виконання досліджень з використанням сучасних ІКТ (презентації, доповіді) формується у межах дисципліни «Спеціальні методи економічних досліджень»; вміння комунікувати англійською мовою у аналогічній дисципліні. Отже, ОНП дозволяє сформувати соціальні навички такі, як лідерство, міжособистісне спілкування, комунікація англійською та українською мовами, робота в команді, організація та планування науково-дослідної роботи, ерудованість, креативність та інші. Водночас під час зустрічі з аспірантами з'ясовано, що набуття soft skills відбувається також через залучення аспірантів до участі у міжнародних проектах (зокрема, Ерасмус+, Жана Монне), конференціях, Раді молодих вчених, диспут-клубі та через презентацію результатів власного дослідження, написання наукових статей, розділів монографій тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

На основі аналізу планів навчального процесу (запит 2) та співбесіди з гарантом ОП щодо обсягу ОНП та окремих ОК (у кредитах ECTS) можна констатувати, що фактичне навантаження є збалансованим та не суперечить Рекомендаціям Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти. Обсяг аудиторного навантаження дисциплін ОНП «Міжнародні економічні відносини» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у Маріупольському державному університеті, визначається попередньою редакцією Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті, затвердженого наказом МДУ від 26.06.2015 р. № 196, та Рекомендаціями з розробки навчальних та робочих навчальних планів для всіх курсів та спеціальностей на відповідний навчальний рік (<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/FMfcgzGkXSRLwpcsgkFTzJcPNwBXDHQc?projector=1&messagePartId=0.1>). Згідно Рекомендацій передбачено кількість аудиторних (контактних) годин на один кредит ЄКТС для денної форми навчання для ступеня доктора філософії становить: - 10 годин – для дисциплін циклу загальної підготовки; - 12 годин – для дисциплін циклу професійної підготовки. Кількість аудиторних (контактних) годин на один кредит ЄКТС для заочної форми навчання для ступеня доктора філософії становить: - 4 години – для дисциплін циклу загальної підготовки; - до 6 годин – для дисциплін циклу професійної підготовки. Відповідно, середня частка аудиторного навантаження у загальному навантаженні, визначеному для дисципліни, на денній формі навчання складає: для дисциплін циклу загальної підготовки – 33,3%; для дисциплін циклу професійної підготовки – 40%. Середня частка аудиторного навантаження у загальному навантаженні, визначеному для дисципліни, на заочній формі навчання складає: для дисциплін циклу загальної підготовки – 13,3%; для дисциплін циклу професійної підготовки – 20%. Для визначення фактичного навантаження аспірантів на ОНП МЕН та запобігання їх перенавантаження кафедра економіки та міжнародних економічних відносин проводить систематичні опитування аспірантів шляхом анкетування (2 рази на рік). Результати анкетування (моніторингу щодо фактичного навантаження) здобувачів вищої освіти за третім освітньо-науковим рівнем спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за підсумками I семестру 2020-2021 н.р. розміщено на сайті факультету (http://elf.mdu.in.ua/Navch/ankety/rezultati_mek_aspiranty.pdf). Таке опитування дає можливість оцінити співрозмірність часу та обсягу завдань для самостійної роботи та аудиторного навантаження. Під час зустрічі здобувачі вищої освіти наголосили, що їх влаштовує наявна збалансованість навантаження по дисциплінам та достатньо великий обсяг самостійної роботи. Разом з тим МДУ демонструє свідоме ставлення до самостійної роботи здобувачів вищої освіти в умовах онлайн навчання через платформи Moodle, Zoom, Viber, Google meet, ел.портал, створений навчальним відділом.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна освіта за ОНП «Міжнародні економічні відносини» не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Обсяг ОНП “Міжнародні економічні відносини” та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) у Маріупольському державному університеті становить 48 кредитів, з них 12 кредитів приходить на дисципліни індивідуальної траєкторії, що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти. 2. ОНП “Міжнародні економічні відносини” та навчальний план передбачають здійснення практичної підготовки, що дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. В МДУ проводиться активна співпраця з роботодавцями з різних міст України: Київ, Вінниця, Маріуполь. 3. Здобувачі третього (наукового) рівня вищої освіти за ОНП «Міжнародні економічні відносини» мають усі необхідні умови для реалізації права на вибір індивідуальної освітньої траєкторії. 4. Організація освітнього процесу у МДУ сприяє формуванню soft skills у здобувачів вищої освіти третього рівня під час навчання (навички мовної комунікації, лідерства, вміння працювати в команді, здатність логічно і системно мислити тощо) та у процесі участі у конференціях, проектах, залучення до роботи у Раді молодих вчених тощо. 5. Творча практична підготовка у вигляді науково-дослідної/асистентської практики (на вибір аспіранта) становить 4 кредити у 4-му семестрі, протягом 4 тижнів, результатом якої є написання наукової статті (або розділу колективної монографії) та оформлення звітної документації (розроблені відповідні процедура та документація). 6. ЗВО регулярно здійснює моніторинг фактичного навантаження аспірантів на ОНП МЕВ шляхом систематичного опитування та анкетування (2 рази на рік).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Дотичність дисциплін вибіркового блоку не повністю забезпечує сферу дисертаційних досліджень аспірантів. Рекомендації: Розширити перелік дисциплін індивідуальної траєкторії та внести до Каталогу елективних дисциплін такі, що пов'язані з економічною безпекою з метою дотичності до тем наукових досліджень.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Оскільки обсяг ОНП відповідає вимогам законодавства, дозволяє аспірантам набувати соціальних навичок (soft skills) та досягти цілей програмних результатів, а незначні зауваження стосовно структури і змісту ОНП є несуттєвими, то освітньо-наукова програма загалом відповідає Критерію 2, а виявлені експертною групою недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОНП “Міжнародні економічні відносини” є чіткими та зрозумілими, регулюються загальним документом “Правила прийому на навчання до МДУ”, що затверджені у 2021 р. і оприлюднені на сайті МДУ (http://mdu.in.ua/Nauch/aspirantura/pravila_prijomu_do_aspiranturi_mdu_u_2021_roc.pdf). У Правилах прийому визначено перелік необхідних документів, серед яких перелік опублікованих наукових праць і винаходів, дійсний сертифікат на підтвердження знання іноземної мови та ін. Умови вступу до аспірантури є прозорими і доступними. Дискримінаційних положень у правилах прийому до аспірантури МДУ не виявлено. Правилами прийому передбачена співбесіда для осіб, які вступають до аспірантури з інших галузей знань. У Маріупольському державному університеті питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється: “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті”, затверджено наказом МДУ №350 від 10.11.2016 р. (<http://surl.li/rhoc>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на ОНП «Міжнародні економічні відносини» регламентуються Правилами прийому на навчання до МДУ в 2021 р. http://mdu.in.ua/Nauch/Aspirantura/pravila_prijomu_do_aspiranturi_mdu_u_2021_roc.pdf, (Додаток 9.1), що оприлюднено на сайті МДУ. Правила прийому до аспірантури МДУ затверджує вчена рада університету на основі Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів та в установленні терміни оприлюднює їх на офіційному веб-сайті університету. Під час зустрічі з гарантом було з'ясовано, що перегляд програми вступного екзамену відбувається щорічно. При вступі до аспірантури здійснюється відбір на основі конкурсної системи оцінювання, яка включає три складові з урахуванням конкурсного балу, отриманого за результатами вступних випробувань. По-перше, на основі вступного іспиту (усного, що було з'ясовано під час фокус-групи з гарантом) зі спеціальності та презентації дослідницької пропозиції, яка релевантна МЄВ. По-друге, вступного іспиту з іноземної мови (англійської). По-третє, додаткового випробування у формі співбесіди (у разі необхідності). Також до результатів конкурсного балу зараховують додаткові бали вступника за навчальні та наукові досягнення, детально описані у Правилах прийому на навчання до МДУ http://mdu.in.ua/Nauch/Aspirantura/pravila_prijomu_do_aspiranturi_mdu_u_2021_roc.pdf. Конкурсу на даній ОНП протягом останніх 4 років не було, оскільки не було бюджетних пропозицій. Проте, з метою підвищення прозорості та враховуючи принципи академічної доброчесності ЄГ буде рекомендувати здійснювати екзамен у письмовій формі. Загалом особливості ОНП «Міжнародні економічні відносини» враховані програмою вступного іспиту з відповідної спеціальності (<http://surl.li/rhnx>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Механізм визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.) регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті, затвердженим наказом МДУ №350 від 10.11.2016 р. (<http://surl.li/rhoc>). Процедура зарахування академічної мобільності здійснюється на підставі академічної довідки встановленого зразка, яка підтверджується виконанням програми навчання у навчальному закладі – партнері, містить інформацію про результати навчання та звіт про участь у програмі академічної мобільності. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, є: участь у спільних проектах; викладання; наукове дослідження; наукове стажування; підвищення кваліфікації тощо. Зокрема, здобувачі ОНП МЄВ спільно з НПП кафедри економіки та міжнародних економічних відносин беруть участь у міжнародних програмах: Проект Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок»; Центр досконалості Жана Моне, тренінг «Зовнішня політика та комунікації в ЄС». Практика за кордоном здобувачів вищої освіти МДУ здійснюється на договірних засадах. Матеріальні витрати щодо організації практики здійснюються відповідно до укладених договорів. Оцінити механізм визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти не було можливим, оскільки під час реалізації ОНП МЄВ випадків зарахування трансфертних кредитів, отриманих в інших ЗВО не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті є доступними, чіткими та зрозумілими, регламентуються Порядком визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, затверджені протоколом №7 Вченої ради МДУ від 01.04.2020 та введеним у дію наказом МДУ 06.04.2020 № 93. Відповідно до “Порядку...” у МДУ визнання результатів навчання у неформальній освіті для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня дозволяється тільки для обов'язкових навчальних дисциплін, які починають викладатися з другого семестру. Під час зустрічі з адміністративним персоналом і представниками допоміжних підрозділів з'ясовано, що здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який навчається в аспірантурі може підтвердити рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом на рівні C1 (тестування TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment) і відповідно має право на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури, як таких, що виконані у повному обсязі. Також можливе зарахування результатів навчання, які передбачають використання відповідних кредитів, передбачених для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей та вивчення інших навчальних дисциплін (за погодженням з науковим керівником, але не більше 20 кредитів. Не зараховуються кредити (результати навчання), набуті у неформальній освіті, здобуті до початку навчання на певному освітньому рівні. На зустрічі із адміністративним персоналом та НПП було наголошено, що для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, розпорядженням декана відповідного факультету створюється комісія для

визнання результатів, отриманих у неформальній освіті. ЕГ з'ясувала, що конкретних прикладів застосування цієї практики на ОНП "Міжнародні економічні відносини" не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила прийому, зрозумілі та прозорі, викладені на сайті ЗВО та не мають жодних дискримінацій. 2. Позитивною практикою у МДУ є застосування конкурсної системи оцінювання при вступі до аспірантури на основі конкурсного балу, отриманого за результатами вступних випробувань, який враховує три складові: результати вступного іспиту із спеціальності та презентації дослідницької пропозиції (релевантну МЕВ); іспит з іноземної мови (англійської); співбесіду (при потребі) та додаткові бали вступника за навчальні та наукові досягнення. 3. Перелік навчальних та наукових досягнень, які враховуються при зарахуванні до аспірантури Маріупольського державного університету, регламентований Правилами прийому на навчання до МДУ, містить конкретизовані види навчально-наукових досягнень та відповідну кількість заохочувальних балів, що робить процедуру системи конкурсного відбору більш прозорою. 4. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності є адаптованою до сучасних вимог відповідно Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні та регламентує форми академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Вступний екзамен зі спеціальності здійснюється в усній формі, що збільшує потенційну суб'єктивність загальної оцінки. Рекомендації: проводити вступні випробування зі спеціальності у письмовій формі з метою підвищення об'єктивності результатів оцінювання вступного екзамену.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Виходячи з релевантності викладеної інформації щодо правил прийому у Маріупольському державному університеті, які є зрозумілими, прозорими, доступними та чітко прописаними у регламентуючих положеннях ЗВО, а також зважаючи на холістичність процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО і враховуючи, що зауваження можуть бути виправлені згідно пропозиції й імплементовані в короткий час, то експертна група вважає, що ОНП МЕВ загалом відповідає критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті №326 від 28.12.2020 р. (<http://surl.li/rhno>). Заклад освіти своєчасно реагує на виклики, що ставить сьогодні, чому доказом є розроблене проложення про тимчасове дистанційне навчання здобувачів освіти через засоби комунікацій на Навчальному порталі МДУ (<http://moodle.mdu.in.ua/course/index.php?categoryid=1115>). Реалізація студентоцентрованого підходу вбачається не лише у різних формах організації навчання, але насамперед у широкому застосуванні активних методів навчання та максимального наближення до тематики дисертаційних досліджень здобувачів (у частині проектних, кейсових та практичних завдань) задля підвищення ефективності їх науково-дослідної діяльності. В Маріупольському державному університеті здійснюється моніторинг якості освіти, результати якого показують задоволеність аспірантами якістю отриманих ними освітніх послуг (<http://surl.li/risw>) Експертна група у ході зустрічі з аспірантами переконалася в тому, що здобувачі були вільні у виборі теми дослідження, що додатково доводиться фактом наявного взаємозв'язку тематики дослідження та місця здійснення професійної діяльності.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання, освітні компоненти, представлена в силабусах та робочих програмах навчальних дисциплін, що розміщені у вільному доступі на Навчальному порталі МДУ (<http://moodle.mdu.in.ua/>). Додатково здобувачі отримують усі необхідні навчально-методичні матеріали персонально (що легко забезпечується враховуючи кількість аспірантів). Графік освітнього процесу, розклад занять та іспитів оприлюднений на сайті МДУ у розділі «Аспірантура» (<http://mdu.in.ua/index/aspirantura/o-18>) та додатково доводиться до відома аспірантів через електронні мережі. Вимоги до кваліфікації осіб, що вступають до аспірантури МДУ, прописані у правилах прийому на відповідний навчальний рік (<http://surl.li/risz>). Інформація щодо прав та обов'язків аспірантів, порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії відображена у відповідному Положенні МДУ (<http://surl.li/rhnm>). Під час зустрічі з адміністрацією ЗВО було встановлено про функціонування у виші двох чат-ботів, які забезпечують оперативне інформування та дорадчий супровід здобувачів освіти, зручність яких засвідчили аспіранти під час фокус групи. ЕГ у ході фокус-груп переконалася і засвідчує факт повної поінформованості аспірантів інформацією щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання і в персональній комунікації з НПП через електронні засоби з метою конкретизації та уточнення усіх необхідних питань.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В МДУ створені всі можливості для здійснення науково-дослідної діяльності здобувачів ступеня доктора філософії. В першу чергу це забезпечується логікою вивчення освітніх компонент відповідно до етапам написання дисертаційної роботи аспірантів. Крім того, як зауважила доцент Ольга Захарова під час фокус-групи з НПП, кількість здобувачів на кожному році навчання дозволяє вивчати ОК у фокусі їх наукових пошуків, внаслідок чого напрацювання аспірантів у ході вивчення дисциплін стають частинами їх дисертаційних робіт. Для апробації у навчальному плані передбачено два види практик на вибір загальним обсягом 4 кредита, та низку наукових заходів (<http://surl.li/ritb>), де у здобувачів є змога обговорення результатів досліджень та участі у наукових дискусіях. Здобувачі мають можливість публікувати результати власних напрацювань університетському фаховому виданні категорії Б («Вісник МДУ. Серія: Економіка» <http://visnyk-ekonomics.mdu.in.ua>). Показником ефективності комплексу даних умов є публікаційна активність здобувачів, серед праць яких є і розділи монографій, і фахові публікації, і тези доповідей (перелік публікацій подано на запит ЕГ) Під час зустрічей з НПП було встановлено, що для економіко-математичної обробки інформації аспірантами при підготовці розрахункової частини дисертації використовується базове програмне забезпечення Статистика. Водночас, враховуючи сучасні наукові тенденції економічних досліджень необхідним є застосування спеціалізованих програм для обробки масивів даних, таких як R, Stata тощо.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Зміст освітніх компонент систематично (щороку) оновлюється, що відбувається у відповідності з Положенням про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни МДУ (<http://surl.li/ritd>) і в чому ЕГ могла переконатися як під час вивчення НМЗ дисциплін в динаміці (з 2018-по 2021 р.), так і у ході фокус-групи з НПП. Особливо вплинули на цей процес, як зауважили під час зустрічі Л.Задорожна-Княжницька, Захарова О., Павленко О., Толпежников Р., участь НПП у міжнародних стажуваннях, міжнародних програмах і проектах: ERASMUS +, Програмі імені Фулбрайта, Програмі Британської Ради «Розвиток лідерського потенціалу університетів України» (<http://surl.li/ritl>; <http://surl.li/rjhv>; <http://surl.li/rjhw>), що дозволило включити кращі європейські практики у зміст навчальних дисциплін («Спеціальні методи економічних досліджень», «Глобалізаційний дискурс» та ін.). Крім того систематично відбувається оновлення рекомендацій літературних джерел.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертною групою констатовано широкоформатну інтернаціоналізацію навчальної діяльності, яка відображена участю НПП у міжнародних програмах та проектах (ERASMUS + (<http://surl.li/ritl>), Програмі імені Фулбрайта (<http://surl.li/rjhv>), Програмі Британської Ради «Розвиток лідерського потенціалу університетів України» (<http://surl.li/rjhw>); академічній мобільності, використанням локальної мережі університету до міжнародних науково-інформаційних ресурсів: регулярного доступу до ресурсів Scopus, Web of Science тощо (<http://slibr.mdu.in.ua/>), що забезпечує використання актуальних іноземних досліджень для розвитку української науки. У якості доказів на запит ЕГ ЗВО було надано скан-копії сертифікатів участі у відповідних програмах та проектах, а також підтверджено словами самих учасників під час зустрічі з НПП. Зокрема, Павленко О.Г. поділилася власним досвідом участі у проектах в Німеччині, Греції, Чеській Республіці. На запит експертів було надано і скан-копії угод про співпрацю з іноземними закладами. Досить показовим фактом реалізації даних угод, на думку ЕГ, є навчання в закладі близько 300 іноземних студентів, про що було наголошено під час зустрічі з адміністрацією ЗВО.

Водночас, при зустрічі з роботодавцями було наголошено на необхідності посилення мовної складової ОНП за рахунок викладання певних ОК іноземною (англійською) мовою, що обумовлено специфікою ОНП та сучасними викликами ринку праці.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. На сайті ЗВО розміщено низку положень, які регламентують реалізацію ОП, зокрема і в умовах дистанційного навчання у період карантину. 2. НПП використовують методи активного навчання (інтерактивні заняття, тренінги, дискусійні клуби, ділові ігри). 3. На сайті ЗВО розміщено опитування, де здобувачі мають можливість оцінювати методи та засоби викладання кожного НПП анонімно.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Під час зустрічей з НПП було встановлено, що для економіко-математичної обробки інформації аспірантами використовується базове програмне забезпечення Статистика. Водночас, враховуючи сучасні наукові тенденції економічних досліджень необхідним є застосування спеціалізованих програм для обробки масивів даних, таких як R, Stata тощо. Це є однією із необхідних передумов для підготовки наукових статей у міжнародні рецензовані фахові видання з міжнародних економічних відносин. Рекомендації: Придбати, або застосовувати безкоштовні демо версії, спеціалізованого ліцензійного програмного забезпечення для здійснення обробки великих масивів даних при підготовці аналітичної частини дисертаційного дослідження аспірантами. 2. Наявна потреба посилення мовної складової ОНП за рахунок викладання певних ОК іноземною (англійською) мовою, що обумовлено специфікою ОНП та сучасними викликами ринку праці. Рекомендації: враховуючи наявний рівень професійної підготовки НПП запровадити викладання окремих ОК англійською мовою.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» загалом відповідає критерію 4, виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні форми контрольних заходів та система оцінювання здобувачів вищої освіти визначені Положенням про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни МДУ (<http://surl.li/ritd>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти містяться у робочих програмах, які оприлюднюються в системі дистанційного навчання, зокрема, із застосуванням можливостей платформи MOODLE та регулярно оновлюються (<http://moodle.mdu.in.ua/course/index.php?categoryid=477>), у функціонуванні якої експертна група мала нагоду пересвідчитися. У навчальному процесі активно використовуються новітні освітні технології, зокрема використовуються платформи ZOOM, Google Meet та інші, що забезпечує можливість дистанційного виконання практичних робіт. Спількування з аспірантами засвідчило, що для більшості з них критерії оцінювання загалом є чіткими та зрозумілими. Наявні критерії дозволяють встановити досягнення результатів навчання за ОНП. ЕГ рекомендує оприлюднити на сайті робочі програми (їх опис та зміст), а також анотації та силабуси до кожної з ОК.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» відсутній. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану. ОНП передбачає, що нормативною формою атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертації, що відповідає вимогам Постанови КМУ від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах). У ЗВО наявні практики звітування аспірантів щодо виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. Двічі на рік на засіданнях кафедри та вченої ради економіко-правового факультету розглядається питання виконання здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії індивідуального плану наукової роботи. На запит ЕГ (п. 13) були надані індивідуальні навчальні плани здобувачів Зайковського О. С., Карпенко О. І., Федорова Е. В., а також звіти аспірантів про виконання індивідуального плану наукової роботи (Федоров Е. В. за 2019-2020 н. р., Карпенко О. І. за 2019-2020 н. р. та Зайковського О. С. за 2017-2018 н. р.)

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи було з'ясовано, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання повідомляється викладачами в усній формі на початку навчального семестру та прописані у відповідних робочих програмах. Також терміни проведення модульного і підсумкового контролю визначаються заздалегідь, вносяться у графік та оприлюднюються на кафедрі та факультеті міжнародних відносин. НПП, що долучений до процесу підготовки аспірантів, під час професійної діяльності застосовує демократичний, студентоорієнтований підхід до викладання, що на їх думку дозволяє уникати виникнення конфліктних ситуацій. Під час онлайн-зустрічей аспіранти підтвердили, що конфліктних ситуацій на даній ОНП не було. Врегулювання конфліктів та суперечок здійснюється на основі Етичного кодексу (<http://surl.li/mpds>), яким врегульовано основні засади діяльності МДУ, у тому числі питання дотримання об'єктивності викладачів та прозорості освітнього процесу в цілому. Також створено постійно діючу Комісію з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, що має на меті сприяти дотриманню учасниками освітнього процесу положень цього Кодексу та розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ. Розроблено Процедуру вирішення конфліктних ситуацій на факультетах, що є додатком до положення Про факультет Маріупольського державного університету (<http://surl.li/rjiq>). Створено Комісії з вирішення конфліктних ситуацій, діяльність яких спрямована на врегулювання конфлікту інтересів на факультетах, що може виникнути. На даній ОНП була аспірантка, відрахована за власним бажанням, що було з'ясовано під час зустрічі із науковими керівниками.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Принципи дотримання академічної доброчесності в МДУ відображені в Положенні про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті (<http://surl.li/rjix>), Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ у новій редакції (<http://surl.li/rjiy>), Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ у новій редакції (<http://surl.li/rjiz>) та Етичний кодекс МДУ (<http://surl.li/mpds>). Щодо дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності здійснюється інформаційна та консультативна робота викладачів та наукових керівників з аспірантами, що підтвердили здобувачі на фокус-групі. ЕГ підтверджує відповідні заходи популяризації академічної доброчесності у ЗВО через імплементацію у внутрішню культуру якості за посиланням (<http://mdu.in.ua/search/?q=%D0%Bo%D0%BA%D0%Bo%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%Bo+%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>); http://mdu.in.ua/news/na_ekonomiko_pravovomu_fakulteti_mdu_projshov_seminar_z_pitan_akademichnoji_dobrochesnosti/2018-05-24-2496). Відповідно до Положення про академічну доброчесність (http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf) в МДУ створено Комісію з питань академічної доброчесності, яка (п. 3.2) наділяється правом одержувати та розглядати заяви щодо порушення академічної доброчесності та надавати пропозиції Адміністрації МДУ щодо накладання відповідних санкцій. Також учасники освітнього процесу зазначили, що вони обізнані з доброчесністю та наслідками її порушення. Випадків виявлення порушення академічної доброчесності на ОНП протягом періоду здійснення освітньої діяльності не було. В робочих програмах відсутня інформація щодо академічної доброчесності. ЕГ рекомендує доповнити робочі програми інформацією щодо академічної доброчесності, щоб здобувач мав додаткову можливість ознайомитися із її принципами. В МДУ створений Інституційний репозитарій (<http://91.250.23.215:8080/jsrui/>) із повнотекстовими роботами НПП. Перевірка наукових робіт та професійно-кваліфікаційних праць на плагіат здійснюється за допомогою сервісів Unicheck, EduBirdie (<https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>). Політики та процедури ЗВО щодо академічної доброчесності є чіткими

та зрозумілими. Водночас прикладів перевірки наукових та інших текстів здобувачів та викладачів даної ОНП в ході експертизи не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. МДУ активно проводить інформаційну та роз'яснювальну роботу щодо важливості дотримання вимог академічної доброчесності як серед здобувачів вищої освіти, так і серед НПП. 2. Використання в Університеті ліцензованої програми перевірки текстів на наявність академічного плагіату. 3. У МДУ є репозитарій із власними повнотекстовими роботами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Робочі програми оприлюднені в системі дистанційного навчання із застосуванням можливостей платформи MOODLE. Рекомендації: оприлюднити на сайті робочі програми (їх опис та зміст), а також анотації та силабуси до кожної з ОК. 2. В робочих програмах відсутня інформація щодо академічної доброчесності. Рекомендації: доповнити робочі програми, силабуси чи анотації інформацією щодо академічної доброчесності, щоб здобувач мав додаткову можливість ознайомитися із її принципами.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОНП «Міжнародні економічні відносини» в цілому відповідає вимогам Критерію 5, а виявленні недоліки є несуттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час вивчення інформації про викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП, документів наданих на запит ЕГ, а саме документів про освіту, науковий ступінь/вчене звання, наукових та навчально-методичних праць, а також інформації отриманої під час роботи у фокус-групах ЕГ констатує, що академічна кваліфікація НПП зазначених у таблиці 2 звіту про самооцінювання повною мірою забезпечує досягнення визначених освітньо-науковою програмою цілей та програмних результатів навчання. Усі ОК забезпечуються НПП вищої кваліфікації, переважно докторами наук, професорами, які є авторами (співавторами) наукових та навчально-методичних праць з ОК на ОНП «Міжнародні економічні відносини». Здобувачі освіти також підтвердили високий рівень кваліфікації НПП. Теми дисертаційних робіт усіх аспірантів є такими, що відповідають науковим пошукам їх наукового керівника, що відображено у таблиці «Наукові публікації здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня і наукових керівників ОНП «Міжнародні економічні відносини» наданій ЗВО на запит ЕГ. Аналіз інформації з даної таблиці дозволяє констатувати, що усі без винятку здобувачі мають публікації у співавторстві зі своїм науковим керівником.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура формування професорсько-викладацького складу для забезпечення освітньої діяльності за ОНП «Міжнародні економічні відносини» відбувається у відповідності до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів у Маріупольському державному університеті» (<http://surl.li/rjjk>). Слідування алгоритму даної процедури та її прозорість була доведена у ході роботи фокус-груп. Призначення наукових керівників аспірантів здійснюється відповідно до п. 24 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261, та додатково регулюється внутрішніми документами, зокрема п. 21 Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Маріупольському державному університеті.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

За результатами зустрічі з роботодавцями ЕГ встановлено факти активної участі роботодавців у організації та реалізації освітнього процесу на ОНП «Міжнародні економічні відносини». Серед форм такої участі є не лише рецензування ОНП; систематичних опитувань роботодавців; участі роботодавців у науково-практичних конференціях, форумах, семінарах, круглих столах, організованих економіко-правовим факультетом і випусковою кафедрою, а й налагоджена безпосередня комунікація з аспірантами на спеціально організованих зустрічах (основні з яких подано у самозвіті) під час яких відбувається живе спілкування та професійні дискусії на важливі для обох сторін теми.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Усі НПП, які забезпечують освітній процес на ОНП є професіоналами-практиками, які є провідними науковцями в своїй галузі і, як було сказано на фокус-групі зі здобувачами, щедро діляться своїм науковим досвідом з аспірантами, що, безумовно, сприяє більш широкому погляду на проблему дослідження здобувачів та методології її вивчення. Крім того, такі науково-педагогічні працівники, як проф. Чентуков Ю.І., Проф. Толпежников Р.О., проф. Макогон Ю.В. є ще й визнаними професіоналами-практиками, досвід практичної діяльності яких забезпечує якісну професійну підготовку здобувачів. Крім того на фокус-групах згадувалися лекції як українських професіоналів-практиків, так і закордонні лекції. Усі вони висвітлені на сайті ЗВО (<http://surl.li/rjxx>) та представлені у самозвіті. Проте у бесіді із гарантом ОНП було з'ясовано, що до проведення занять не залучали викладачів-практиків, оскільки не було такої потреби (усі аспіранти є практиками і навчаються на заочній формі).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

МДУ створює умови для розвитку викладацької майстерності залучаючи НПП до участі у таких програмах, як Програма розвитку лідерського потенціалу університетів України (British Council); тренінгах з викладацької майстерності для викладачів переміщених та східних ЗВО (ГО «Вище» спільно з Саксонським центром викладання та навчання ВО в Лейпцигу (Німеччина)) (<http://surl.li/rjkb>); проєкті ЕРАЗМУС+ КА2 «Переосмислення регіональних студій: Балто-Чорноморський зв'язок» і програмі «Викладання у багатокультурному середовищі» в Університеті Тарту (Естонія) (<http://surl.li/rjkc>); міжнародному стажуванні за програмою «Інноваційний розвиток європейських університетів: балтійський шлях» (<http://surl.li/rjkk>); проєкті «Зміцнення переміщених українських університетів задля сталого розвитку» (Програма ім. Фулбрайта в Україні за підтримки Посольства США в Україні) (<http://surl.li/rjlv>); проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Американські Ради з міжнародної освіти за підтримки Посольства США в Україні, МОН України та НАЗЯВО) (<http://surl.li/rjlf>); проєкті «Школа гарантів освітніх програм» (Одеський національний політехнічний університет) (<http://surl.li/rjkl>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Для забезпечення професійно-фахового розвитку науково-педагогічних працівників застосовується широке коло стимуляційних заходів, розроблених в ЗВО: щорічне рейтингове оцінювання НПП, кафедр і факультетів (Положення за посиланням <http://surl.li/rjju>), матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти МДУ за високий рівень результатів наукової роботи (<http://surl.li/rjjz>, а також накази про преміювання у документах наданих ЗВО на запит ЕГ), підтримка та заохочення до експертної наукової і навчальної роботи в МОН, НАЗЯВО, ОДА, міській раді тощо. Стимулюючий ефект відзнак як матеріального, так і нематеріального характеру констатували усі НПП, які були присутні на відповідній фокус групі, наводячи конкретні приклади і персональних заохочень, і відзнак кафедри в результаті рейтингової оцінки. Сумування усіх видів активностей викладачів/кафедр з урахуванням їх значущості (наприклад, за рівнем видання у якому здійснена публікація), що передбачено Положенням про рейтингове оцінювання, забезпечує диференційований підхід до заохочення та стимулює НПП до нарощування якісних, а не формальних показників, що на думку ЕГ є позитивною практикою. Захарова О.В. та Шабельник Т. В. під час зустрічі з НПП поділилися фактом часткової компенсації університетом витрат на міжнародні стажування (лише тих, що були територією України). Павленко О. Г., Толпежников Р. О., Омельченко В.Я., зауважили, що оскільки вони брали участь у програмах, усі витрати в яких бере на себе приймаюча сторона або покриваються за рахунок самої програми (Erasmus+), то потреб у відшкодуванні витрат університетом не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Наявний практичний досвід роботи НПП у різноманітних організаціях та структурах, що підтверджено словами здобувачів під час відповідної фокус зустрічі. 2. Висококваліфіковані НПП, які є знаними науковцями, а частина з них і професіоналами практиками, у відповідній галузі знань. 3. Процедура формування професорсько-викладацького колективу для забезпечення освітньої діяльності за ОП «Міжнародні економічні відносини» є прозорою та регламентується відповідними внутрішніми документами ЗВО. 4. Якісно продумана та дієва стратегія стимулювання професійної активності та професійного розвитку НПП. 5. Постійне та систематичне підвищення кваліфікації НПП у вітчизняних та іноземних ЗВО, засобами неформальної освіти, міжнародних стажувань. 6. В МДУ працює «Школа педагогічної майстерності викладачів», яка сприяє підвищенню професійної кваліфікації НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. До проведення занять не залучаються викладачі-практики, оскільки на ОНП МЕВ на даний момент навчаються аспіранти тільки заочної форми, то не було такої потреби (усі аспіранти є практиками). Рекомендації: З метою удосконалення програми та адаптації її до усіх форм навчання ЕГ рекомендує залучати до проведення занять викладачів-практиків. 2. Відсутність у відкритому доступі на сайті ЗВО рейтингу НПП, який проводиться та відповідно якого здійснюється преміювання. Рекомендації: З метою підвищення рівня стимулювання НПП оприлюднювати на офіційному сайті ЗВО рейтинг викладачів

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП забезпечена якісним та професійним складом НПП. Усі підкритерії якісно корелюють між собою. ЕГ може зробити висновок, що ОП повністю відповідає 6 критерію, а відповідні слабкі сторони можна виправити відповідно до рекомендацій ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Навчально-методичне забезпечення даної ОНП сприяє досягненню цілей, завдань та ПРН. Здобувачі ОНП забезпечені вільним доступом до усіх бібліотечних фондів (наукової, навчальної та навчально-методичної літератури, наукової та професійної періодики, репозитарію тощо). Під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО ЕГ мала змогу переконатися у зручності, комфортності та сучасності оснащення університетської бібліотеки та читального залу. На зустрічі з представниками допоміжних підрозділів директор Наукової бібліотеки підтвердила передплату фахових видань, наявність електронних видань зі спеціальності, що індексуються у Scopus / Web of Science, регулярне поповнення (3-4 рази в рік) бібліотечного фонду актуальною літературою з фаху. У ЗВО функціонують комп'ютерні класи з вільним доступом до інтернету, вільний Wi-Fi. Навчальні аудиторії, обладнані мультимедійними проекторами. Наявна оснащена мультимедійна аудиторія (№316). Для зручності здобувачів, як зауважив декан факультету на зустрічі з НПП ще до початку пандемії, вже два роки як запроваджено систему електронного навчання Moodle. ЕГ відмічає високий рівень аудиторного фонду, який перебуває у відмінному стані. Навчальні аудиторії та комп'ютерні класи відремонтвані, мають якісне освітлення. Соціально-побутова інфраструктура МДУ включає Наукову бібліотеку, 3 медичні пункти, 3 їдальні та буфети, гуртожиток на 450 місць та спорткомплекс. В ході опитування, фокус-груп здобувачів та органів студентського самоврядування, скарг та зауважень щодо забезпеченням фінансовими та матеріально-технічними ресурсами не надходило. Здобувачі повністю задоволені матеріально-технічними ресурсами МДУ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

МДУ забезпечує безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької, наукової діяльності в межах освітньої програми, що було підтверджено у ході проведення фокус-груп з представниками різних груп стейкхолдерів. Доступ забезпечується відповідно до графіку роботи ЗВО. ЕГ позитивно оцінює наявність в університеті практичного психолога, який надає безоплатну психологічну допомогу усім учасникам освітнього процесу, що є особливо актуальним для ЗВО, який розташований у 20-кілометровій зоні від ведення бойових дій. На сайті університету міститься віртуальний кабінет психолога, де зазначені контакти та графік прийому (Маріупольський державний університет - Практичний психолог МДУ (mdu.in.ua)). Позитивний ефект діяльності такого фахівця озвучений на зустрічі присвяченій ознайомленню з матеріально-технічною базою деканом факультету.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час експертизи ЕГ було надано доступ до відеоматеріалів МТБ МДУ, в яких було якісно продемонстровано бібліотеки, гуртожиток, лабораторії та місця для дозвілля здобувачів. У ході ознайомлення з матеріально-технічною базою МДУ ЕГ пересвідчилась в тому, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та абсолютно задовольняє їх потреби та інтереси. Декан факультету підтвердив факт наявності в корпусі медичного пункту для своєчасного отримання медичних послуг учасниками освітнього процесу. В умовах пандемії на кожному поверсі та в кожній навчальній аудиторії містяться дезінфектори, дезінфікуючі килимки, місця для утилізації засобів індивідуального захисту. Для попередження поширення інфекційних захворювань на першому поверсі є ізолятор. Під час ознайомлення з матеріально-технічною базою деканом факультету зауважено, що хоча на ОНП здобувачів з особливими освітніми потребами наразі не навчаються, втім заклад є активним учасником програми створення безбар'єрного освітнього середовища (пандуси, жовті стрічки, місця паркування навчальні аудиторії на першому поверсі тощо). Для здобувачів, які потребують поглибленої мовної підготовки, яка є надважливою складовою на даній ОНП, в закладі функціонують спеціалізовані центри (польської мови, вікно в Америку). На сайті університету презентовано багато фотоматеріалів широкого залучення здобувачів до позанавчальної діяльності, в якій у кожного є можливість реалізувати свої природні здібності та включитися в діяльність за інтересами (Віртуальний тур "наш МДУ" - Маріупольський державний університет (mdu.in.ua)). Прийнятий Етичний кодекс допомагають забезпечити та захистити права та інтереси здобувачів в МДУ. ЕГ відмічає високий рівень комфортабельності гуртожитків на фоні досить низької вартості проживання в них. Двомісні простори відремонтовані кімнати, кімната ізоляції - є фактами студентоцентрованого підходу в організації їх побуту.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Консультаційну та організаційну підтримку аспіранти отримують у Відділі аспірантури університету та на випускових кафедрах даної ОНП. Інформаційна підтримка аспірантів ОНП "МЕВ" проводиться за допомогою інформаційної дошки, сайту економіко-правового факультету (<http://elf.mdu.in.ua/>), соціальних мереж (<https://www.facebook.com/mdu.mariupol/?pnref=lhc>), LinkedIn, Instagram, Telegram, Twitter, Youtube та особистого спілкування з викладачами кафедр. Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин здійснює опитування аспірантів за ОНП (1 семестр 2020-2021 р.) (http://elf.mdu.in.ua/Navch/ankety/rezultati_mek_aspiranty.pdf), визначає рівень їх задоволення навчальним процесом, інформаційним забезпеченням, комунікації з науковим керівником. Дані про результати опитування систематизуються та аналізуються. Водночас ЕГ зауважує, що відсутня інформація щодо реагування на результати аналізу опитувань аспірантів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

За інформацією, що отримала ЕГ з відомостей про самооцінювання та безпосередньо від учасників освітнього процесу, в ЗВО навчаються особи з інвалідністю, проте не на ОНП «МЕВ». Навчальні корпуси та гуртожитки обладнані пандусами для осіб з інвалідністю, які пересуваються на візках. Крім того, Відповідно до п. 33 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187) щодо доступності до навчальних приміщень для осіб з ООП у МДУ здійснено обстеження навчальних корпусів і гуртожитку щодо їх відповідності державним будівельним нормам. У ЗВО затверджено План-графік реконструкції та проведення ремонту корпусів на період 2018-2020 рр. щодо доступності до навчальних приміщень осіб з ООП (http://mdu.in.ua/index/osobliviv_potrebi/o-296). План реалізовано, ЕГ мала змогу переконатися, що було встановлено пандуси та поручні на зовнішніх сходах навчальних корпусів і гуртожитку, організовано автостоянку для інвалідів на прилеглих територіях навчальних корпусів, створено варіацію офіційного сайту університету для осіб з вадами зору. Зазначене вище свідчить про те, що ЗВО вживає належних заходів для реалізації права на освіту

для осіб із особливими освітніми потребами. МДУ всіляко сприяє збільшенню можливостей для здобуття вищої освіти особами з особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В МДУ розроблено Етичний кодекс, який є комплексом загальних правил поведінки всіх учасників освітнього процесу (<http://surl.li/mpds>). Процедура врегулювання конфліктних ситуацій відображена у пункті 3.11 Етичного кодексу МДУ. З метою розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ створено постійно діючу Комісію з питань дотримання Етичного кодексу МДУ. В університеті розроблено також Процедуру вирішення конфліктних ситуацій на факультетах, що є додатком до положення Про факультет Маріупольського державного університету й знаходиться у відкритому доступі на сайті МДУ в (<http://surl.li/tjlb>). З метою врегулювання конфлікту інтересів на факультетах створено Комісії з вирішення конфліктних ситуацій. Крім того, у ЗВО функціонує Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ. Організаційні засади його роботи регламентує Положення про Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ (http://mdu.in.ua/Dokumenty/korup/polozhennja_pro_viddil_z_pitan_zapobigannja_ta_vij.pdf). У розділі «Антикорупційні заходи» на сайті Університету розміщена форма «Повідомити про факт корупції», що дає змогу учасникам освітнього процесу доступно та просто висловити скарги (<http://mdu.in.ua/index/povidomiti/o-174>). Під час спілкування з фокус-групами ЕГ з'ясувала, що звернень з боку аспірантів даної ОНП до адміністрації навчального закладу чи Комісії не надходило. Адміністрація Університету та керівництво факультету проводять внутрішні інформаційні та просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення рівня обізнаності трудового колективу та студентства щодо попередження конфліктних ситуацій, включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Інфраструктура університету відповідає загальній концепції міста Маріуполь щодо безпекового питання, створені всі необхідні умови для навчання та проведення наукових досліджень з урахуванням сучасних внутрішніх та глобальних викликів. В аудиторіях належним чином облаштовані робочі місця, які забезпечені новітніми технічними засобами, що дозволяє проводити сучасні дослідження. У здобувачів та НПП є вільний доступ до бібліотечних фондів, репозитарію, провідних міжнародних баз даних, створюється підґрунтя для зростання якості освітнього процесу та наукової роботи. Створені умови для соціальної, психологічної та інформаційної підтримки здобувачів за рахунок наявної інноваційної інфраструктури університету. Існує чітка та зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони відсутні.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Релевантність підкритеріїв освітнього середовища та матеріальних ресурсів потребам здобувачів вищої освіти демонструє сильні сторони МДУ та є прикладом залучення грантових коштів та інвестицій у розвиток матеріально-технічного забезпечення ЗВО, яке відповідає вимогам сучасності та сприяє створенню якісного освітнього середовища. ЕГ рекомендує високу, зразкову оцінку для Критерія 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Зустрічі із фокус-групами НПП, керівників підрозділів, здобувачів освіти засвідчили наявність у ЗВО процедур оновлення та перегляду освітніх програм, які торкнулися і оновлення даної ОНП. Нормативні документи, якими регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, оприлюднені у відкритому доступі на сайті ЗВО: «Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті» (<http://surl.li/mmle>); «Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм»; «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ» (<http://surl.li/mmzi>). Протоколи засідань із обговорення ОНП надано ЕГ в додаткових документах (запит 8). Моніторинг проводиться шляхом періодичної (щорічно) перевірки змісту ОП на локальному рівні та регламентує регулярне (не менше ніж раз на рік) переглядання освітніх програм проєктними групами із залученням здобувачів вищої освіти, викладачів, провідних науковців, експертів з якості та інших стейкхолдерів (підтверджено на фокус-зустрічах зі здобувачами та НПП). Критерії, за якими проводиться моніторинг ОП, знаходяться у відкритому доступі (<http://surl.li/rkcv>). Метою удосконалення ОНП є їх окремі елементи та компоненти, її структура, адаптація до сучасних вимог ринку праці та змін в освітньому законодавстві тощо. Відповідальність за організацію та проведення локального моніторингу ОНП покладається на гаранта. На університетському рівні результати моніторингу розглядає Рада з якості вищої освіти Університету. Обов'язковим елементом локального і університетського моніторингу є опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності ОП, її компонентами, організацією та забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом відповідно до «Положення про організацію опитувань внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів» (опитування аспірантів за ОНП (1 семестр 2020-2021 р.) (http://elf.mdu.in.ua/Navch/ankety/rezultati_mek_aspiranty.pdf))

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На основі аналізу витягів з протоколів засідання кафедри та опитування здобувачів вищої освіти ЕГ підтвердила участь здобувачів вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування в удосконаленні ОНП та формуванні її цілей, змісту та структури. На запит ЕГ були надані документальні підтвердження процедури обговорення ОНП (витяги з протоколів засідання кафедри, засідання вченої ради економіко-правового факультету) та особисто на зустрічі з фокус групами було отримано підтвердження того, що перегляд освітньої програми здійснюється щорічно і є обов'язковою процедурою. Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин залучає здобувачів вищої освіти до процедур забезпечення якості ОНП шляхом: проведення систематичних опитувань здобувачів з метою моніторингу рівня задоволеності організацією освітнього процесу; проведення науково-методичних семінарів з обговорення освітньої та наукової складових ОНП. Зустріч із фокус-групою адміністративного персоналу засвідчила проінформованість адміністрації із результатами опитування та готовністю вносити зміни у процеси інтернаціоналізації та викладання на ОНП у ЗВО. ЕГ отримала документальне підтвердження, що здобувачі вищої освіти були залучені до перегляду ОНП та брали участь у засіданнях кафедри (запит 8), де, зокрема, аспірант Карпенко О. І. вніс пропозицію щодо посилення україномовної підготовки та рекомендував включити до обов'язкових освітніх компонент ОНП навчальну дисципліну «Ділова українська мова»; аспірант Зайковський О.С. вніс пропозицію про розвиток викладацьких компетентностей та рекомендував включити до обов'язкових освітніх компонент освітньо-наукових програм навчальну дисципліну «Педагогіка вищої школи». Рекомендації та пропозиції здобувачів були враховані у ОНП 2020 року редакції. У 2016-2017 н.р. було запроваджено анкетування «Університет очима студентів» з метою оцінювання якості освітньої діяльності в МДУ. У 2019-2020 н.р. було проведено анкетування здобувачів «Аналіз якості вищої освіти» (http://mdu.in.ua/index/monitoring_op/o-302). Також проводилося анкетування здобувачів «Позанавчальна діяльність очима студента» (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeL_dRMrDnu1MCaCQ6NY3JpD9kxW9_wyGj4NoGZgoOlhT7hEg/viewform?+edit_requested=true). У 2019-2020 н.р. запроваджено анкетування «Якість викладання навчальних дисциплін», результати опитування за I семестр було заслухано на засіданні НМР, що посприяло оновленню Анкети для здобувачів (http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/monitoring/zvit_pro_opituvannja_shhodo_jakosti_vikladannja_nd.pdf). Також в МДУ проведено опитування здобувачів та викладачів щодо організації освітнього процесу, сесії, підсумкової атестації у дистанційному режимі. На запит ЕГ щодо результатів анкетування аспірантів про фактичне навантаження, було надано роз'яснення, що в опитувальнику є питання, які стосуються навантаження (додаткові запити, п.5).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

З метою удосконалення та для забезпечення якості ОНП МEB залучені стейкхолдери, роботодавці з різних установ України, а саме: Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Донецький національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця), Західноукраїнський національний університет, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», а також фахівці-практики – представники відділення ПАТ «Перший український міжнародний банк» у м. Маріуполі та ПАТ «Маріупольгаз» (http://elf.mdu.in.ua/news/kafedra_ekonomiki_ta_mizhnarodnikh_ekonomichnikh_vidnosin_provела_naukovo_metodic

hrij_seminar_z_obgovorennja_osvitnikh_program/2020-11-19-44). Роботодавці залучені до анкетування з метою вивчення змісту та структури ОНП (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSck_Wr1bkVF2qWKqhN12LGeU8IVhvXvAu5aWR5bakt-gYs3w/viewform). На зустрічі із фокус-групою роботодавців ЕГ засвідчила їх активну участь у процесах удосконалення, перегляду та оцінювання ОНП. Основними формами залучення роботодавців до моніторингу та оцінки якості реалізації ОНП є участь у засіданнях кафедри, круглих столах, спільних науково-практичних конференціях (http://mdu.in.ua/news/naukovci_mdu_obgovorili_osoblivosti_integraciji_krajin_u_svitovij_ekonomichnij_ta_politiko_pravovij_prostir/2019-11-25-3422), надання рецензій, відгуків та рекомендацій щодо змісту і складу ОНП (розміщено на сайті ЗВО та прикріплено до звіту СО). Зокрема на підставі опитування роботодавців були враховані такі пропозиції (запит 8): трансформувати структуру та зміст ОНП у відповідність до «Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті», переглянути перелік загальних та спеціальних компетентностей і програмних результатів навчання щодо окремих нових ОК; оновлення змісту навчальної дисципліни «Глобалізаційний дискурс» (рекомендації Орехової Т.В., ДНУ ім. В. Стуса, Куриляк В.Є., Західноукраїнський національний університет, Михайлишин Л.І., ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника) та ін. Пропозиції роботодавців були враховані у ОНП редакції 2020 року.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У Маріупольському державному університеті створено відділ з організації практик та працевлаштування випускників, який рішенням Вченої ради від 10.10.2018 р. був реорганізований у навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників. Відповідно до «Положення про навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників Маріупольського державного університету» (http://mdu.in.ua/Dokumenty/pidrozdily/polozhennja-laboratorija_orpv.pdf) завданнями навчальної лабораторії є забезпечення моніторингу працевлаштування випускників шляхом збору, систематизації та аналізу відповідної інформації кафедр. Щорічно Лабораторією формується загальний звіт про працевлаштування випускників МДУ, який обговорюється на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів та університету (<http://mdu.in.ua/index/pracevlashtuvannja/o-115>). Також у МДУ заснована Асоціація випускників МДУ. У 2020-2021 н.р. відбудеться перший випуск здобувачів вищої освіти за ОНП «Міжнародні економічні відносини».

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Згідно Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Маріупольському державному університеті (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpech.pdf) система внутрішнього забезпечення якості спрямована на виявлення недоліків в ОП та освітній діяльності під час її реалізації та передбачає проведення необхідних процедур моніторингу на наступних етапах: випускова кафедра, факультет, університет. На основі аналізу відомостей про самооцінювання та під час фокус-групи з гарантом ОНП та адміністративним персоналом було підтверджено, що на початку кожного навчального року освітня програма оновлюються (за необхідності) та затверджуються робочі програми і комплекси навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін; оновлюється Каталог елективних дисциплін циклу професійної підготовки кафедри. Щонайменше двічі на рік аналізуються результати екзаменаційних сесій. Результатом моніторингу ОНП та її обговорення зі стейкхолдерами стало удосконалення освітньої складової шляхом додавання ОК5 «Ділова українська мова» (2019 р.) і ОК 6 «Педагогіка вищої школи» (2020 р.) (доказом є навчальні плани, запит 2 та бесіда із фокус-групами). На засіданнях Вченої ради економіко-правового факультету затверджено план заходів з удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти та перегляду освітніх програм економіко-правового факультету на 2019-2020 н.р. У вересні 2019 р. економіко-правовий факультет звітував на засіданні ректорату з питання «Про розвиток системи внутрішнього забезпечення якості економіко-правового факультету у 2018-2019 навч. році», на якому було ухвалено формування плану заходів з удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості економіко-правового факультету (http://mdu.in.ua/index/zasidannja_rektoratu/o-170; Засідання 30.09.2019). Усі стейкхолдери (здобувачі вищої освіти, НПП та роботодавці) під час фокус-груп відзначили врахування їхніх пропозицій в ОНП, що була оновлена в 2020 р. Проведення процедур внутрішнього забезпечення якості освіти суттєвих недоліків не виявило, однак зі слів адміністрації ЗВО (завідувача навчальної лабораторії із забезпечення якості освіти Ізотової Ю. О.) - сама система перебуває у процесі постійних змін та адаптацій задля забезпечення якості ОНП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Зустріч із керівництвом ЗВО засвідчила про готовність до змін та врахування рекомендацій. Акредитація даної ОНП - первинна. На підставі рекомендацій експертних груп та галузевих експертних рад, висловлених за підсумками проведених у 2019-2020 н.р. акредитацій інших ОНП у МДУ, визначено та реалізовано низку заходів, спрямованих

на розвиток системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті та удосконалення ОП, а саме: оновлено «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Маріупольському державному університеті» (<http://surl.li/mmzi>); розроблено «Положення про організацію та проведення опитувань стейкхолдерів» (<http://surl.li/rkha>) та впроваджена система анкетування; розроблено та впроваджено «Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті» (<http://surl.li/mmle>); розроблено та запроваджено «Положення щодо політики розвитку soft skills в Маріупольському державному університеті» (<http://surl.li/rkhe>); розроблено та запроваджено Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<http://surl.li/rkhf>); розширено перелік вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки, у тому числі для здобувачів вищої освіти, що опановують дану ОНП. Беручи до уваги все вище зазначене, ЕГ констатує, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти МДУ беруться до уваги під час провадження освітньої діяльності, перегляду інших освітніх програм.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості в академічній спільноті МДУ сформована на належному рівні, що створює умови для постійного розвитку ОНП та освітньої діяльності. За результатами зустрічей із НПП, студентами, студентським самоврядуванням та менеджментом ЗВО ЕГ констатує всебічну залученість усіх учасників освітнього процесу до системи управління якістю освіти у ЗВО. Кожен структурний підрозділ ЗВО (НПП, навчально-допоміжний персонал, здобувачі вищої освіти тощо) виконує свої функціональні обов'язки щодо здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, що сформовані у відповідних нормативних документах. ЕГ переконалися, під час фокус-груп із здобувачами вищої освіти, НПП та структурними підрозділами ЗВО, що усі учасники освітньої діяльності розуміють необхідність покращення якості освіти та приймають активну участь в процесі покращення ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. У МДУ створено навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників. 2. Розроблено та впроваджено «Положення щодо політики розвитку soft skills в Маріупольському державному університеті». 3. Здобувачі вищої освіти залучені до процесу оцінки ОНП через опитування щодо якості ОНП та ОК. Згодом частина здобувачів та представники органів студентського самоврядування долучаються до дискусії пропозицій, які отримані за результатами опитування та рекомендованих безпосередньо під час обговорення. 4. Роботодавці, які були представлені на онлайн-зустрічі, зацікавлені у випускниках та підтримують дану ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Попри участь студентів, аспірантів та роботодавців у обговоренні ОНП їх участь у робочих чи проектних групах із ОНП є нормативно неврегульованою у ЗВО. У нормативних документах не зазначено права та обов'язки здобувачів освіти та роботодавців у проектних групах. Рекомендовано: унормувати у Положеннях ЗВО права та обов'язки стейкхолдерів для забезпечення їх участі у процесах перегляду та впливу на ОНП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оскільки ЗВО послідовно дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП «Міжнародні економічні відносини», система забезпечення якості перебуває у процесі постійних змін та адаптацій задля удосконалення освітньої програми, а зазначені недоліки є несуттєвими та можуть бути усунені, то загалом ОНП відповідає вимогам Критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявні чіткі і зрозумілі правила щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу. Встановлено, що освітній процес за ОНП "Міжнародні економічні відносини" третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії) здійснюється за нормативними документами щодо діяльності ЗВО, які розміщено на офіційному сайті університету. Під час зустрічі з ЕГ, здобувачі вищої освіти продемонстрували обізнаність стосовно своїх прав та обов'язків. Також, вони запевнили ЕГ в тому, що їх права реалізуються у повному обсязі.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Усі ОНП "Міжнародні економічні відносини" та їхні проекти розміщуються вчасно на офіційному веб-сайті університету. Для збору зауважень та пропозицій від усіх зацікавлених сторін щодо ОНП "Міжнародні економічні відносини" на сайті у підрозділі "Контакти" розміщений номер телефону та адреса електронної пошти, куди можна зателефонувати/відправити листа. Проте ЕГ не отримала підтвердження того, що ЗВО оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті таблиці пропозицій до ОНП "Міжнародні економічні відносини" протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення з метою одержання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОНП "Міжнародні економічні відносини" розміщено у відкритому доступі на офіційному веб-сайті (http://mdu.in.ua/Nauch/aspirantura/ONP/2019/onp_051_ekonomika.pdf). Офіційні документи щодо ОП - на Порталі навчальних ресурсів (<http://mdu.in.ua/index/akreditacija/0-297>), тому всі стейкхолдери мають змогу ознайомитись з обраною ОНП "Міжнародні економічні відносини" та навчальними планами за нею. Факт обізнаності усіх груп стейкхолдерів щодо того, де можна ознайомитися з ОНП та як внести власні пропозиції щодо її змісту підтверджений у ході зустрічей як зі здобувачами, так і з роботодавцями. Доказом публічності інформації про ОНП, на думку ЕГ, є оприлюднення на офіційному сайті усіх етапів проходження акредитаційного процесу (<http://mdu.in.ua/index/akreditacija/0-297>). В тому числі своєчасно була оприлюднена інформація про відкриті зустрічі з ЕГ (http://mdu.in.ua/Ucheb/lits/vizyty/asp/programa_vizitu_eg_onp_mev_2020-2021.pdf)

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Висока обізнаність здобувачів вищої освіти стосовно своїх прав та обов'язків.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Відсутність підтвердження того, що у МДУ є практика розміщення на офіційному сайті таблиці пропозицій до ОНП протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення, яка необхідна для гарантування можливості стейкхолдерів подати свої пропозиції та зауваження до відповідних проектів. Рекомендація: розмішувати на офіційному сайті, протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення, таблиці пропозицій до ОНП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП «Міжнародні економічні відносини» загалом відповідає критерію 9 і її недоліки не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

На підставі аналізу навчальних планів, змістового наповнення ОНП, аргументації гаранта та співбесіди з аспірантами, ЕГ дійшла висновку, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів через наявність у структурі програми обов'язкових дисциплін професійної підготовки, таких як: "Глобалізаційний дискурс", "Управління проектами" та вибіркових компонентів індивідуальної траєкторії ("Міжнародний менеджмент", "Транснаціоналізація світової економіки", "Глобальні проблеми світового господарства"). Також до навчальних планів здобувачів вищої освіти третього рівня включено дисципліни загальної підготовки, зокрема мовні, філософсько-педагогічні та дисципліни дослідницької й академічної підготовки ("Методологія наукової діяльності"; «ІКТ в сучасних наукових дослідженнях», "Спеціальні методи економічних досліджень"). Зміст ОНП МЄВ поглиблений практичною підготовкою, яку забезпечує ОК «науково-дослідна/аспірантська практика» (4 кредити). Проте тематика двох аспірантів не є повністю дотичною до контенту наявних вибіркових освітніх компонентів ОНП. ЕГ рекомендуватиме розширити каталог елективних компонентів. На зустрічі з аспірантами ЕГ зясувала, що аспіранти обирають дисципліни індивідуальної траєкторії у 3 семестрі (це підтверджено і навчальними планами). Аспіранти звітуються щодо виконання індивідуального плану 2 рази в рік на засіданні кафедри, Вченої ради економіко-правового факультету та надають звіт у науковий відділ.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Детально вивчивши надану інформацію від ЗВО щодо публікацій наукового керівника та аспірантів, їх тематики досліджень (запит 1) Експертна група встановила, що наукова діяльність аспірантів відповідає напряму досліджень наукового керівника (у трьох аспірантів один науковий керівник - д. е. н., проф. Булатова О. В.). Під час зустрічі з гарантом було підтверджено, що дотичність тем наукових досліджень аспірантів напрямам досліджень їх наукових керівників забезпечується обговоренням на кафедрі під час вибору кандидатури на керівництво аспірантом та затверджується на засіданні вченої ради МДУ. ЗВО не застосовує практику призначення більше, ніж 1 наукового керівника, зокрема, 1 закордонного, проте це не є обов'язковим. Проаналізувавши наявні публікації та на основі співбесіди з науковим керівником на предмет створення одноразових спецрад, ЕГ стверджує, що така можливість існує. Науковий керівник та щонайменше 3 викладачі-науковці з числа заявлених потенційних рецензентів мають публікації в журналах, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Науковий керівник має не менше 4 публікацій з проблематики аспірантів, що свідчить про можливість надання кваліфікованої консультації у написанні дисертації. Також пріоритетні напрямки наукової діяльності кафедри економіки та міжнародних економічних відносин (зокрема, держбюджетна тема «Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції», 2015-2017 рр.; керівник – д. е. н., проф. Булатова О. В. та наукова тема «Теоретико-методологічне забезпечення та розробка інструментарію модернізаційної моделі регіонального розвитку в нових територіально-просторових умовах», 2018-2020 рр.; керівник – д. е. н., проф. Булатова О.В.) корелюють з потенційною тематикою наукових досліджень здобувачів. Дотичність (відповідність) тем наукових досліджень усіх трьох аспірантів відповідають напрямам досліджень їх наукового керівника (дані відображено у запиті 1).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливість для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

В межах даної ОНП ЗВО підтримує та забезпечує організаційно і матеріально можливість для проведення та апробації наукових результатів дослідження. Це відбувається завдяки проведенню щорічних науково-практичних конференцій, зокрема кафедра економіки та міжнародних економічних відносин є організатором щорічної міжнародної науково-практичної конференції «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір» (<http://surl.li/rkir>), у якій беруть участь науковці з Польщі, Грузії, Молдови та інших країн. Кафедра спільно з Молдавською економічною академією є співорганізатором Міжнародної конференції «Стратегії та політики менеджменту в сучасній економіці» (<http://surl.li/rkjb>). Також в університеті проводяться інші міжнародні конференції: «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи» (<http://surl.li/rjif>), «Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету» (<http://surl.li/rjig>) (було зясовано під час відкритої зустрічі). Аспіранти даної ОНП приймають активну участь у конференціях та доповідають результати власних досліджень (підтверджено публікаціями). Також під час проведення зустрічей з адміністративним персоналом ЗВО, гарантом Е Г та аспірантами було підтверджено, що для проведення апробації результатів наукових досліджень надаються широкі можливості: на економіко-правовому факультеті видається Вісник Маріупольського державного університету. Серія: економіка (належить до Переліку наукових фахових видань України у галузі економічних наук з присвоєнням категорії «Б»), публікації в якому підтверджені аспірантами; ЗВО підтримує публікації монографій за участі

аспірантів; здобувачам забезпечена можливість обговорення матеріалів досліджень на наукових семінарах. Рада молодих вчених також сприяє залученню аспірантів до наукових заходів, що відбуваються у МДУ. Після зустрічі з аспірантами та ознайомленням із матеріально-технічною базою ЕГ засвідчує широкий та зручний доступ аспірантів до наукової літератури за спеціальністю, до ресурсів наукової бібліотеки ЗВО, з доступом до репозитарію світових інформаційних ресурсів, у т.ч. наукометричних баз Scopus та Web of Science, eLibraryUSA та ін. Наукова література за спеціальністю постійно оновлюється, у тому числі за рахунок фахових періодичних видань за спеціальністю.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЕГ з'ясувала, що долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю Міжнародні економічні відносини відбувається шляхом публікацій в журналах, що входять до баз Scopus, Web of Science (аспіранти Карпенко О.І., Федоров Е.В. мають такі публікації); участі у міжнародних проєктах (аспіранти ОНП МЄВ є учасниками міжнародного проєкту Жана Монне). Міжнародне стажування аспіранти не проходили. Під час зустрічей з менеджментом ЗВО, академічним персоналом та аспірантами було з'ясовано, що аспіранти разом з керівниками беруть участь у виконанні наукових тем кафедри (<http://elf.mdu.in.ua/index/emev/o-11>), у міжнародних програмах (Проєкт Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок»; Центр досконалості Жана Моне, тренінг «Зовнішня політика та комунікації в ЄС»). За період навчання в аспірантурі здобувачі вищої освіти третього рівня ОНП «Міжнародні економічні відносини» взяли участь у багатьох міжнародних наукових конференціях, що відбувалися за кордоном, зокрема: «Aspecte ale dezvoltării potențialului Economico-managerial în contextul Asigurării securității naționale», Бельци, Молдова - 2018 р. (асп. Зайковський О.С., Карпенко О.І., Федоров Е.В.), Міжнародній конференції «Перспективи та проблеми інтеграції в європейському науково-освітньому просторі», Кагул, Молдова – 2019 р. (асп. Зайковський О.С.), Національній науково-практичній конференції «Проблеми та виклики економіки регіону в умовах глобалізації», Комрат, Молдова – 2019 р. (асп.Зайковський О.С.).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів постійно беруть участь у дослідницьких проєктах і публікують результати своїх наукових досліджень у вітчизняних та зарубіжних періодичних та монографічних виданнях. Вчені, які призначаються науковими керівниками аспірантів, є активними дослідниками. На зустрічі з фокус-групами аспірантів, гаранта на НПП підтвержено, що наукові керівники та НПП кафедри беруть активну участь у реалізації міжнародних проєктів та грантів, а також долучаються до міжнародних стажувань (Проєкт Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок») (http://mdu.in.ua/index/proekti_programi_ta_zakhodi/o-16). Неодноразово науковці кафедри Економіки та міжнародних економічних відносин брали участь в обговоренні та наданні пропозицій щодо «Стратегії розвитку Маріуполя 2030» (<http://surl.li/rkji>), Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року (<http://surl.li/rkjj>). Науковим керівником на даній ОНП МЄВ є д.е.н, проф. Булатова О.В., яка має низку публікацій і є активним дослідником. Зокрема є керівницею держбюджетної теми «Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції» (номер державної реєстрації 015U003043, 2015-2017 рр.); наукової теми «Теоретико-методологічне забезпечення та розробка інструментарію модернізаційної моделі регіонального розвитку в нових територіально-просторових умовах» (номер державної реєстрації 0118U0000551, 2018-2020 рр.). Крім цього вона є автором, співавтором та редактором монографій. Булатова О.В. має публікації у міжнародних науково-метричних базах Scopus. Також Булатова О.В. має щорічні публікації у закордонних та фахових економічних виданнях України не менше ніж 3 публікації в рік і приймає активну участь у міжнародних закордонних конференціях Детальна інформація міститься у відповіді ЗВО на запит ЕГ №1.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Під час зустрічей із фокус групами: адміністративним персоналом, Радою молодих вчених, здобувачами вищої освіти щодо дотримання академічної доброчесності, ЕГ з'ясувала, що основною практикою дотримання академічної доброчесності є перевірка публікацій і науково-дослідних робіт на наявність академічного плагіату. У ЗВО практикується формування репозитарію дисертаційних робіт та інших науково-дослідних праць. В Університеті популяризується культура академічної доброчесності (зокрема запроваджено міжкафедральний семінар на тему «Етичний кодекс Маріупольського державного університету». <http://surl.li/rkkf>) та формування середовища, в якому порушення академічної доброчесності є неприпустимим. Дотримання принципів академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів регулюються наступними положеннями: Положення про академічну доброчесність в МДУ (<http://surl.li/rjix>); Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти

МДУ (<http://surl.li/rkjn>); Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ (<http://surl.li/rjiz>); Етичний кодекс МДУ (<http://surl.li/mpds>). В Університеті діє постійна комісія з питань дотримання етичного кодексу МДУ. У МДУ у 2018 р. підписано договір про співпрацю з ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» з використанням системи Unicheck (запит 11). Маріупольський державний університет став учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative) (<http://surl.li/rjff>). Представники фокус груп аспірантів, Ради молодих вчених та НПП запевнили, що обізнані про безкоштовні платформи перевірки тексту на плагіат. На сайті університету у відкритому доступі є посилання на безкоштовний сервіс перевірки текстів на плагіат (<https://edubirdie.com/preverirka-na-plagiat>). На ОНП «Міжнародні економічні відносини» проводяться опитування щодо дотримання принципів академічної доброчесності (<http://surl.li/risw>). У співбесіді з фокус групами, адміністративний персонал та здобувачі вищої освіти нас запевнили про факт запровадження на факультетах скриньки довіри (підтверджено відео оглядом освітнього середовища та матеріально-технічної бази), куди здобувачі вищої освіти можуть писати свої пропозиції щодо проявів недоброчесності та інших порушень академічної поведінки. Також позитивним запровадженням є розміщення QR-коду на дверях при вході до аудиторій з метою запобігання проявам корупції, неетичної поведінки, академічної недоброчесності тощо. Експертна група з'ясувала, що порушень академічної недоброчесності на ОПН МЕВ не було. НПП, які викладають на ОНП «Міжнародні економічні відносини», та наукові керівники аспірантів систематично публікуються в авторитетних вітчизняних та зарубіжних виданнях, де здійснюється перехресна перевірка на плагіат, а використання плагіату є абсолютно неприпустимим.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

1. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю. Наукова діяльність аспірантів відповідає напрямам досліджень їх наукових керівників. 2. Проведення щорічних науково-практичних конференцій за спеціальністю. Наявність власного спеціалізованого наукового видання «Вісник Маріупольського державного університету. Серія: економіка». 3. Висока кореляція наукових праць аспірантів та їх наукових керівників. Високі потенційні можливості у ЗВО щодо захисту дисертаційних робіт аспірантів в одноразових спецрадах. 4. Університет сприяє забезпеченню можливостей щодо долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, до участі у міжнародних проєктах, конференціях, монографічних виданнях. 5. В університеті для дотримання правил етики та моральних цінностей запроваджено скриньку довіри, куди здобувачі вищої освіти можуть писати свої пропозиції та виявляти факти недотримання етичної поведінки. Також позитивним надбанням є розміщення на дверях при вході до аудиторії QR-коду щодо виявлення фактів корупції. 6. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

1. Тематика двох аспірантів не є повністю дотичною до назви дисертаційних досліджень відповідно до каталогу елективних освітніх компонентів ОНП. Рекомендації: розширити перелік вибіркового ОК, які є дотичними до тематик аспірантів власними силами ЗВО або запровадити практику викладання дотичних дисциплін у співпраці з іншими ЗВО (науковими установами) в межах відповідних договорів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, ЗВО має високі потенційні можливості для створення разової спеціалізованої Вченої ради, а зазначені недоліки є несуттєвими, що можна виправити відповідно до рекомендацій, тому ОНП «Міжнародні економічні відносини» загалом відповідає критерію 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Данкевич Віталій Євгенович

Члени експертної групи

Опалько Вікторія Вікторівна

Коняєва Єлизавета Григорівна